

MERI-LAPIN KEHITTÄMISKESKUS RY

Toimintasuunnitelma 2025-2027

Meri-Lapin keskeinen sijainti kiertotalousrannikon keskellä on Suomen portti pohjoiselle kasvulle. Meri-Lapissa tuotetaan 3% väestöpohjalla lähes 10% Suomen viennin arvosta.

Meri-Lapin teollisuus ja kansainvälinen osaaminen perustuu kestävään teollisuuteen, uusiutuviin energiamuotoihin ja puhtaaseen luontoon.

PUHDAS LUONTO – UUSIUTUVA ENERGIA
HUOLTOVARMUUS – KANSAINVÄLINEN OSAAMINEN

SEUTUYHTEISTYÖN TOIMINTAMALLI JA PAINOPISTEET 2025-2027

VISIO JA TOIMINTA AJATUS

Meri-Lapin kehittämiskeskus toimii vuonna 2025 alueensa kuntien: Kemi, Tornio, Keminmaa, Simo, Tervola, Ylitornio, Haaparanta sekä elinkeinoelämän välisenä yhteistyöelimenä tavoitteena alueensa kunnallis- ja elinkeinoelämän kehittäminen ja edunvalvonta.

Toiminta-ajatuksensa mukaisesti kehittämiskeskus vahvistaa ja monipuolistaa vuoden aikana alueensa kuntien, elinkeinoelämän, koulutusorganisaatioiden, viranomaisten ja järjestöjen välistä yhteistyötä edunvalvonnassa, elinkeinojen kehittämisessä ja kansainvälistymisessä.

TOIMINNAN PAINOPISTEET

Meri-Lapin kehittämiskeskus on alueensa toimijoiden moniarvoinen, kuntien välistä yhteistyötä korostava ja kunnioittava yhteistyöfoorumi, uusien toimintatapojen kehittäjä ja toteuttaja sekä toimivien verkostojen luoja.

Vuosien 2025-2027 aikana toteutettavia kehittämistoimenpiteitä ovat:

- ✓ alueen edunvalvonta
- ✓ alueen kilpailukyvyyn ja saavutettavuuden parantaminen
- ✓ alueen markkinointi
- ✓ suurteollisuuden toimintaedellytysten turvaaminen alueella
- ✓ alueen kasvualojen toimintaympäristöjen ja yrityspalveluiden tunnettuuden lisääminen: metalli- ja metsäteollisuus, energia, kiertotalous, matkailu, puurakentaminen, logistiikka, maatalous ja lähiruoka
- ✓ pk-sektorin yritysten verkostoitumisen edistäminen
- ✓ Meri-Lapin roolin vahvistaminen Lapin toisena maakuntakeskuksena
- ✓ kuntien yhteistoiminnan edistäminen
- ✓ yhteisten hankkeiden edistäminen
- ✓ toisen asteen, ammattikorkeakoulutuksen ja TKI-toiminnan kehittäminen ja yhteistyö yliopistojen kanssa
- ✓ tiivis yhteistyö talousalueen toimijoiden kesken
- ✓ hyvinvointialueen palvelutuotannon edistäminen ja monipuolisten sote-palvelujen turvaaminen Meri-Lapin alueella

ORGANISAATIO

Kehittämiskeskuksen organisaation muodostavat yhdistyksen kokous, seutuhallitus, johtotiimi, yhteistyötiimit ja seututoimisto.

Yhdistyksen kokous

Kehittämiskeskuksen ylintä päätösvaltaa käyttää ja toimintaa ohjaa kerran vuodessa kokoontuva yhdistyksen kokous. Yhdistyksen kokouksen kutsuu koolle seutuhallituksen puheenjohtaja ja sen muodostavat jäsenkuntien nimeämät edustajat.

Seutufoorumi

Seutufoorumi järjestetään 1-2 kertaa vuoden aikana. Seutufoorumiin kutsutaan jäsenkuntien valtuutetut keskustelemaan kuntien, kuntayhtymien ja elinkeinoelämän ajankohtaisiin teemoihin liittyvistä aiheista.

Seutuhallitus ja johtotiimi

Seutuhallitus kokoontuu 6-8 kertaa vuodessa. Hallituksen asiat valmisteleva, seutuhallituksen työvaliokuntana toimiva kaupungin-/kunnanjohtajien muodostama johtotiimi kokoontuu 11 kertaa vuodessa.

Seutuhallitus pitää kokouksia jäsenkunnissa parantaakseen tuntemustaan jäsenkenttään ja kuntien ajankohtaisiin, yhteisesti hoidettaviin asioihin. Seutuhallitus valitsee ja palkitsee vuosittain seutukuntatyössä ansioituneen henkilön.

Seututoimisto

Kehittämiskeskuksen hallinnon alaisuudessa työskentelevät seutupäällikkö ja seutusihteeri. Yhdessä sovittujen seudullisten hankkeiden osalta seututoimistolla voi työskennellä projektihenkilöstöä.

Seutupäällikkö vastaa seudullisten kehittämistoimenpiteiden toteuttamisesta, yhteistyön organisoinnista ja seututoimiston esimiestehtävistä. Seutusihteerin tehtäviin kuuluvat asiakirja- ja taloushallinnon, arkistoinnin ja viestinnän tehtävät.

YHTEISTYÖ- JA JÄSENYYSORGANISAATIOT

Eri toimintojen ja toimialojen kehittämistä varten asetettuina yhteistyötiimeinä toimivat:

- ✓ tekninen tiimi – koordinoi teknisten- ja ympäristöpalvelujen yhteistyöstä
- ✓ sivistystiimi – koordinoi sivistystoimen kehittämistä koskevia hankkeita
- ✓ elinkeinotiimi- koordinoi elinkeinotoiminnan kehittämisestä
- ✓ seutuliikennetyöryhmä - koordinoi seutuliikenteen kehittämistä
- ✓ Alueellinen lentoliikennetyöryhmä – lentoliikenteen kehittäminen
- ✓ Meri-Lapin viestijät- seudullinen viestintäyhteistyö

Osakkuudet ja jäsenyydet

- Perämerenkaari-Bothnian Arc-ry
- Brysselin ITÄ- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto
- House of Lapland Oy
- Nelostie- E75 ry
- Lapin kauppakamari
- Peräpohjolan leader

Muut yhteistyöorganisaatiot

- Lapin hyvinvointialue
- Meri-Lapin järjestöneuvottelukunta
- Yritys-Suomi Meri-Lappi ja Yritys-Suomi Lappi
- Lapin Liitto
- Lapin liiton elinkeinojen edunvalvontaryhmä
- Lapin seutukuntayhteistyö (team sixpack)
- Tornionlaakson neuvosto

MERI-LAPIN KÄRKITOIMIALAT LUOVAT KESTÄVÄÄ KASVUA

”Hinkuvien savupiippujen alta kasvaa bio- ja kiertotalouden ratkaisut ilmastonmuutoksen hillintää”

Seudun kärkitoimialat: Kaivos-, metalli- ja metsäteollisuus, energiatoimiala, puurakentaminen, maatalous ja logistiikka ovat luomassa ratkaisuja kestävämpään tulevaisuuteen.

Outokummun Tornion tehdas käyttää pääraaka-aineenaan kierrätysterästä, Metsä Fibren biotuotteet tulevat korvaamaan muovijalosteita ja tehdas itsessään on jo energiaomavarainen yli oman tarpeensa.

Me haluamme innovoida, kehittää ja toteuttaa uutta. Yhdessä alueen toisen asteen oppilaitosten, ammattikorkeakoulun ja yliopistojen kanssa Meri-Lappiin muodostuu elinvoimainen seutukaupunki-campus ja Kiertotalouskeskuksesta yksi Euroopan keskeisistä teknologiapuistoista, jossa tehdään kansainvälistä huippututkimusta.

Kehittämistyöhön tarvitaan kaikki mukaan, ruohonjuuritason ratkaisut eivät löydy yläöksiltä. Irtautuminen fossiilisista polttoaineista ja Venäjän tuonnista edellyttää energiatuotannon sekä raaka-ainetuotannon monipuolistamista nopealla aikavälillä.

Edunvalvonnan tavoitteet

Investointien edistäminen ja uusien yritysten etabloituminen alueelle

Alueen markkinointiviestinnän ja tunnettuuden edistäminen

Kiertotalousklusterin vahvistaminen

MERI-LAPIN UUSIUTUVAT ENERGIAMUODOT JA LUPAAVAT MALMIVARAT VIHREÄN SIIRTYMÄN KESKIÖSSÄ

Meri-Lappi on varsinainen energiaseutukunta. Alueen energiaomavaraisuus tukee myös yritysten sijoittumista alueelle. Meri-Lapin energia on pääosin uusiutuvaa energiaa: vesivoimaa Kemijoesta, useita tuottavia tuulivoimaloita, Aurinkoenergiaa ja maalämpöä, bioenergiaa, biokaasua ja vetytaloutta, sekä Pohjoismaiden suurin LNG-terminaali Torniossa.

Tarvitaan vahvaa aluepolitiikkaa, jotta jalostusarvoa lisäävä teollisuus saadaan lähelle energian tuotantoyksiköitä. Tämä luo uutta työtä alueille ja estää energiahukan syntymisen.

Kansallisella tasolla olisi syytä löytää lainsäädännön keinoja energia- ja kaivosteollisuuden investointien luvituksen sujuvoittamiseen.

Meiltä Meri-Lapista löytyy olemassa olevien kromi-, kvartsi- ja kalkkikaivosten lisäksi useita lupaavia malmioita. Maailma tarvitsee kultaa, kobolttia ja palladiumia vihreän siirtymän raaka-aineeksi, joten miksi sitä ei hyödynnettäisi täällä, jossa lainsäädäntö takaa vastuullisen, kestävän ja ympäristöarvot huomioonottavan kaivosteollisuuden.

Edunvalvonnan tavoitteet

- Vihreän siirtymän vauhdittaminen Lapissa: uusiutuva energia, vety, materiaaliketjut, teollisen kiertotalouden innovaatiot
- Energiainfran kehittäminen alueen sisällä ja pohjoismaiden välillä
- Investointeihin liittyvien lupaprosessien sujuvoittaminen ja lainmukaisuuden varmistaminen
- Voimaloiden kiinteistöveron säilyttäminen voimalaitoskunnilla tukee uusiutuvaa energiaa tuottavien voimalaitoshankkeiden edistämistä ja lisää kuntien halukkuutta kaavoittaa uudistuvaan energiantuotantoon varattuja alueita
- Arvoketjun oikeudenmukaisuuden edistäminen kaikessa päätöksenteossa

HUOLTOVARMUUS, SAAVUTETTAVUUS JA TURVALLISUUS

Meri-Lappi on PORTTI LÄNTEEN JA POHJOISEEN: strateginen geopoliittinen sijainti Ruotsin maarajalla, pohjoisten meri-, maantie- ja raideyhteyksien varrella sekä osana kansallista lentoasemaverkostoa. Siksi on tärkeää varmistaa maantie- ja rautatiekuljetusten sekä talvimerenkulun sujuvuus.

Edunvalvonnan tavoitteet

- TEN-T yhteydet keskeisinä maantie- ja raideliikenteen reitteinä Jäämerelle
- VT4 Laurila-Muurola välityskyvyn parantaminen, VT 21 osaksi TEN-T kattavaa verkkoa, VT4 Simojoen sillan peruskorjaus, seututie 926 kunnostaminen kansallisen huoltovarmuuden varmistamiseksi ja Suhanko-Suolijoki tieyhteys Suhangon kaivoksen häiriötilanteiden varalta ja työssäkäyntialueen laajentamiseksi
- Tornio-Kolari raideyhteys osaksi päärataverkkoa ja radan sähköistäminen
- Satamaraideyhteyksien sähköistäminen Ajoksen satamaan sekä välillä Elijärvi-Lautiosaari ja Tornio-Röyttä sekä kaksoisraide Haaparannalta Ajokseen
- Rahoituksen varmistaminen alempiasteisen tieverkon parannushankkeiden toteuttamiseen ja kunnossapitoon

Muut saavutettavuuden kehittämiskohteet

- Henkilöraide liikenteen hankinta Tornio-Haaparantaan
- Reittilentoliikenteen palvelutason turvaaminen
- Laajakaistahankkeiden edistäminen ja rahoituksen turvaaminen
- Kevyenliikenteen edistäminen ja joukkoliikenteen järjestämisen pitkänaikavälin ratkaisut

MERI-LAPPI YHDESSÄ – TULEVAISUUTEEN KATSOEN

Meri-Lapissa on totuttu tekemään yhdessä ja ratkaisemaan asioita alueen parhaaksi. Jos ei muu auta, niin karvalakit päähän ja isolle kirkolle. Sitä ennen tosin on käännetty kivi jos toinenkin ja pääosin itse löydetty ratkaisut yhteisiin pulmiin.

Kuntakenttä on suurimmassa muutoksessa sitten 70-luvun. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 2023, uuden kunnan pitää löytää vahvuutensa pienenevillä valtionosuuksilla ja uusilla tehtävillä, kun 2025 TE-palvelut siirtyvät kuntien yhteistoiminta-alueen hoidettavaksi. Yhtäkään nuorta meillä ei ole varaa hukata, vaan pidennetty oppivelvollisuus sekä esiopetuksen, että toisen asteen osalta ovat kuntien vastuilla.

Veto- ja pitovoiman parantaminen, vahvempi ote elinkeinojen tukemiseen ja rajapintayhteistyö hyvinvointialueelle ovat keskiössä tässä Meri-Lapin yhteistyössä. Yhteistyön ulottuessa valtakunnanrajan toiselle puolelle, on naapuristamme Haaparannasta iso apu kulttuurinosajana ja positiivisena sparraajana.

Pohjoisen ohjelma luo strategiset raamit tavoitteelliselle yhteistyölle Pohjois-Suomen, Pohjois-Ruotsin ja Pohjois-Norjan välille sekä rahoittaa investointeja, joilla pohjoinen tuottaa kasvua ja turvallisuutta Suomeen, Eurooppaan ja maailmaan.

Täällä tekijöille markkinat ja samalla myös elämä! Meri-Lapissa on ennenkokemattoman paljon työtä tarjolla ja tarvetta kaikenlaisille tekijöille ja osaajille. Samanaikaisesti täällä on tilaa ja tukea yrityksille, uusille kumppanuuksille ja oppimiselle.

Edunvalvonnan tavoitteet

- Yhteinen pohjoinen työssäkäyntialue ja rajaesteiden poistaminen
- Työvoiman liikkuvuuden parantaminen ja työperäisen maahanmuuton edistäminen
- Pohjoisen koulutusorganisaatioiden roolin vahvistaminen ja rahoituksen varmistaminen
- Pohjoisen asuntotuotannon uudistumisen vauhdittaminen
- Hyvinvointialueen tuottamien palveluiden ja yhdyspintatyön vahvistaminen
- Perämerenkaaren yhteistyön vahvistaminen ja Oulun kulttuuripääkaupunki-hankkeessa mukanaolo

PUHDAS LUONTO

Isot globaalit megatrendit, kuten ilmastonmuutoksen torjunta, digitalisaatio, kaupungistuminen ovat arkea myös Meri-Lapissa. Jatkossa elinkeinoelämän ja luonnonmonimuotoisuuden säilymisen vuoksi tarvitaan aitoa vuoropuhelua ja luottamusta lisäävää tutkimustietoa päätöksenteon tueksi.

Edunvalvonnan tavoitteet:

- Maatalouden toimintaedellytysten ja metsien hyödyntämisen turvaaminen
- Jokien ekosysteemin monimuotoisuuden edistäminen ja vapaiden vesistöjen ennallistaminen ja vaelluskalakantojen turvaaminen
- Jokien valuma-alueelle osittain sijoittuvien kaivoshankkeiden ympäristövaikutusten luotettavan ja läpinäkyvän seurannan varmistaminen.
- Itämeren lohenkalastuksen säätely kansainvälinen merentutkimusneuvoston (ICES) suositusten mukaisesti, vaelluskalakantojen turvaaminen ja valtiolliset toimenpiteet hyljekannan vähentämiseksi Perämerellä